

خاطرات جهانگیر، امپراطور هند

● The JAHANGIRNAMA

(Memoirs of Jahangir, Emperor of India)

● Translated, edited, and annotated by:

Wheeler M. Thackston

● FREER GALLERY OF ART - ARTHUR M. SACKLER GALLERY -

Smithsonian Institution, Washington, D.C. in association with - Oxford University Press.

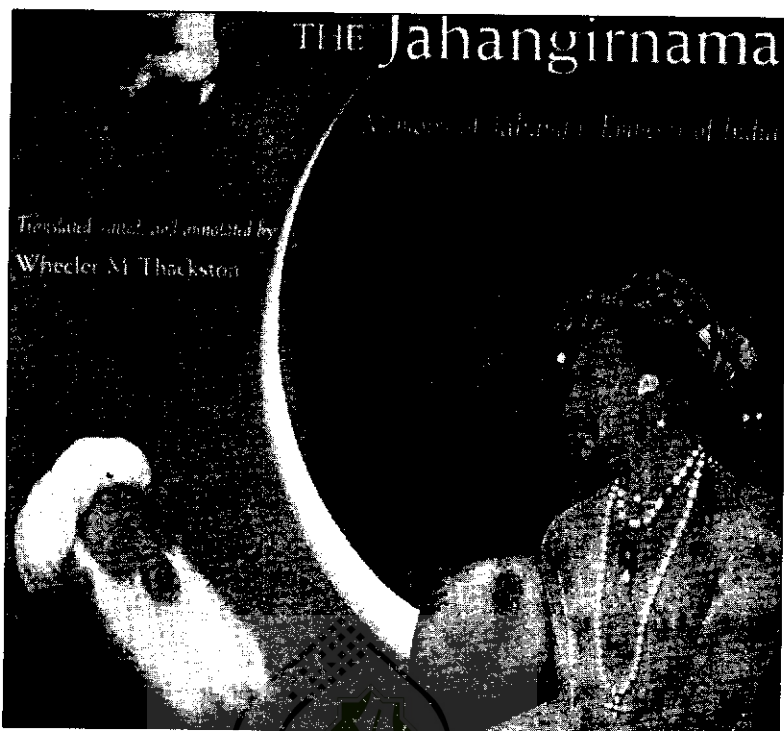
502 P.

ترجمه جدید ویلر تاکستون از جهانگیر نامه با مشارکت گالری هنر فریر، گالری آرتورم. سالکر و مؤسسه اسمیت سونیان منتشر شد. این ترجمه توصیف کامل و روشنی از یک امپراطور برجسته در طول دوره سلطنتش (۲۷ - ۱۶۰۵) ارائه می‌دهد.

امپراطور جهانگیر در غرب بیشتر به عنوان پدر «شاه جهان» کسی که تاج محل را ساخت، شناخته می‌شود. سلطنت جهانگیر یکی از مترقی‌ترین دوره‌ها بوده، علاقه‌اش به هنر باعث پیشرفت شکوفایی هنری شد، بطوریکه با هنر اروپایی‌ها در طول دوره حکومت مدیسی‌ها رقابت می‌کرد.

جهانگیر نگارش خاطراتش را با ذکر روایت از جدش، امپراطور بابر، شروع می‌کند. خاطرات جهانگیر در برگزیده تاریخ سلطنتش، تأملات خود او در حوزه هنر، سیاست و زندگی و ذکر مسائلی از قبیل خودکشی یکی از همسرانش، و مجموعه‌های اشعاری که توسط اعضای حرمش نوشته شده بوده است.

یکی از داستانهای جهانگیر توصیف می‌کند که او چطور از دیدن سقوط یک شهاب سنگ شگفت‌زده می‌شود، بطوریکه دستور می‌دهد تا خنجری از فلز آن برایش بسازند. این کتاب شامل مجموعه‌ای از تصاویر زیبای تمام رنگی، طراحی و اشیائی است که مخصوصاً رویدادهای مهم را به تصویر می‌کشد. میلوکلولاند بیچ مدیر گالری هنر فریر درباره جهانگیر نامه چنین می‌نویسد:

«جهانگیرنامه» خاطرات شخصی جهانگیر، چهارمین امپراطور مغول، یک اثر کاملاً جدی، زیرکانه و به طور معنی داری هوشمندانه است. جد جهانگیر، بابر «بابرنامه» را نوشته بود. اولین زندگی نامه واقعی در دنیای اسلامی که در آن صراحتاً با بینشی عمیق بحران‌های سیاسی، عملیات نظامی و تمام شخصیت‌های برجسته‌ای که مغول‌ها را از آسیای مرکزی به هند آورده بودند را تشریح و توصیف می‌کند.

زمانیکه جهانگیر تصمیم گرفت ابتکار عمل جدش را دنبال کند، این اثر ادبی (بابرنامه) هنوز تازه و هیجان‌انگیز بود و نتیجه تلاش جهانگیر به شکل یک رویدادنامه درخشان از توصیف یک امپراطوری ثروتمند و از لحاظ هنری پیشرفته درآمد.

در حالیکه «بابرنامه» عصر شکل‌گیری امپراطوری را توصیف می‌کند، «جهانگیرنامه» دوره‌ای را تصویر می‌کند که کنترل امور سیاسی نسبتاً ثابت و زمان می‌توانست صرف لذت‌های زندگی شود. کتاب خاطراتش سندی است که نشان می‌دهد با توجه به لذتی که او از سرزمین‌های ناشناخته می‌برد، نوع نگاهش به حیوانات، گل‌ها و شخصیت‌هایی که وارد هند می‌کرد، او در بین تمام امپراطوران مغول نسبت به دنیای اطرافش تیزبین‌تر و موشکاف‌تر بوده است. حس بصیرش بسیار قوی بود و در نتیجه توصیفاتش با جزئیات دقیق همراه است. بنابراین تعجبی ندارد که این امپراطور در زمینه هنری خیره‌ترین بوده است. در حالیکه پدرش در زمینه طرح‌های

THE JAHANGIRNAMA

Memoirs of Jahangir, Emperor of India

Translated, edited, and annotated by Wheeler M. Thackston

FREER GALLERY OF ART ● ARTHUR M. SACKLER GALLERY
Smithsonian Institution, Washington, D.C.

in association with

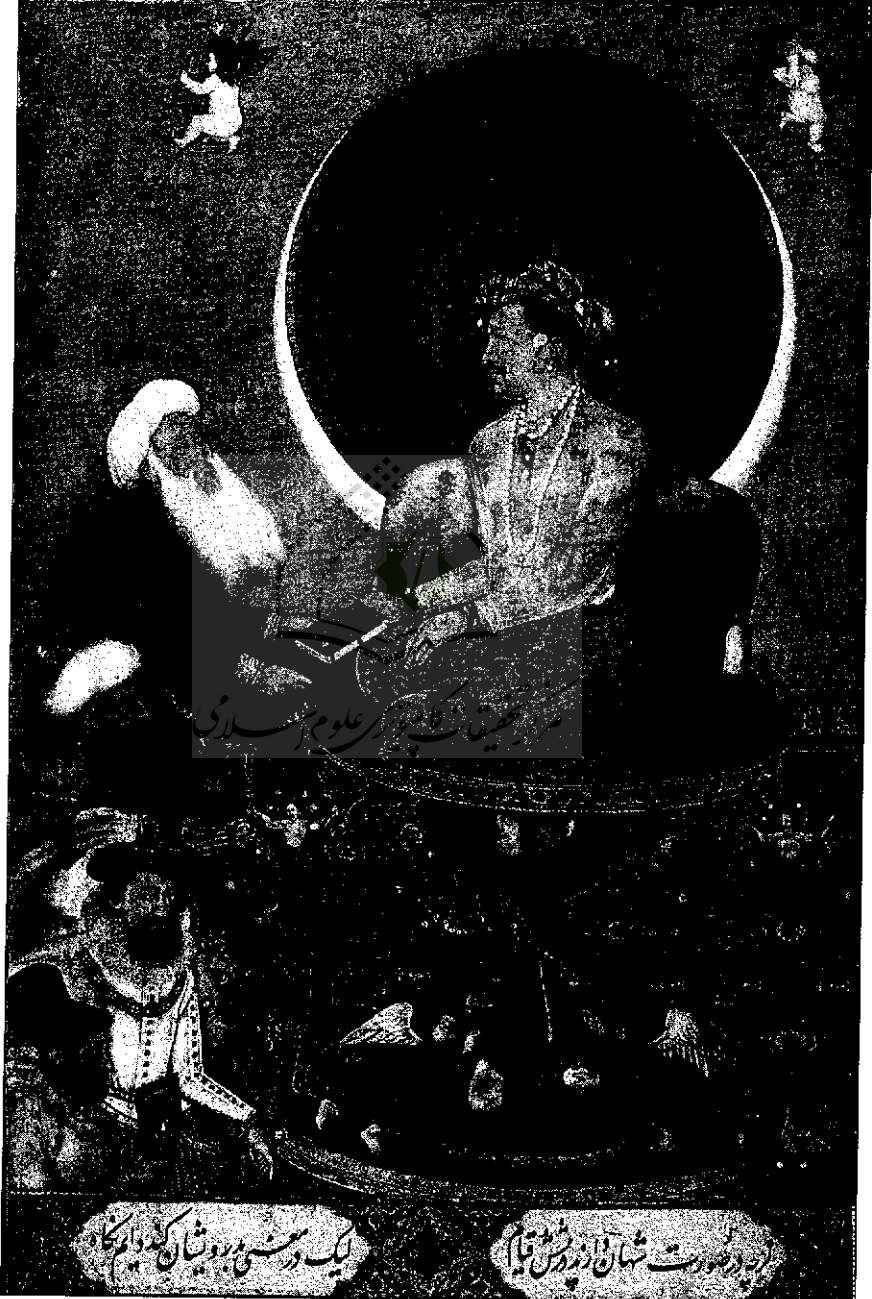
OXFORD UNIVERSITY PRESS
New York ● Oxford

عظیم بناهای عمومی توانایی زیادی داشت، جهانگیر به دلیل شکل‌های خصوصی‌تر و عمیق‌تر هنر از معماری کناره گرفت. به طور مثال، تصاویر نسخه‌های خطی و ساخت ماهرانه از اشیاء آن زمان (که در زمان او شامل؛ فنجان‌های یشمی که به شکل برگ لوتوس درست شده بود، بافتن منسوجات از رشته طلا و یاقوت‌هایی که با خطاطی تزئینی حک شده بود). تصاویری که در این کتاب وجود دارد دلایل زیادی از نبوغ جهانگیر بعنوان حامی هنر ارائه می‌دهد.

در مورد داستانهایی که جهانگیر با هنرمندان داشته و علاقه‌اش به کار آنها منابع زیادی وجود دارد - یکی از دلایلی که این ترجمه از سوی گالری هنر فریر و گالری آرتور م. سالکر حمایت شده است - به عنوان مثال؛ در اوایل هفتمین سال سلطنت (۱۶۱۲) بازگشت ملازم دربار مقرب خان را از یک سفارت به گوا اینطور توضیح می‌دهد؛ «او چندین حیوان عجیب و غیر معمولی با خود آورده بود که من تا به حال ندیده بودم و به نقاشان دستور دادم که مشابهشان را در جهانگیرنامه طراحی کنند، تا حدی که شگفتی و تحیر شخصی که فقط در مورد آنها شنیده با دیدن آنها بیشتر شود. اگر چه در آن زمان یادداشت‌های جهانگیر در حد یک دفتر خاطرات بود ولی نسخه بدون عکس این «رویدادنامه» در دست تهیه بود. چنین نقاشی‌هایی می‌بایست در کتابخانه نگهداری شده باشد و گردآوری نهائی نسخه رسمی تا سیزدهمین سال سلطنت (۱۶۱۸) به تعویق افتاد، تا اینکه بالاخره جهانگیر هیئتی از خوشنویسان تشکیل داد تا از روی

شاه نورالدین حسن یکم ایران گزیده شاه

پادشاه هجرت و مسمی است از طاعت آن

میرزا حسن کتایب علوم هندی

یک مسمی بر وی نشان کند پادشاه

از پادشاه هجرت و مسمی است از طاعت آن

● جهانگیر شاه شیخ را به پادشاهان ترجیح می دهد. (نقاشی طلا و آبرنگ بر روی کاغذ)

مطالبش نسخه‌ای جهت ارائه به خانواده‌اش و دیگران تهیه کنند.

«بائرنامه» و «اکبرنامه»، زندگی‌نامه اکبر پدر جهانگیر، با نقاشی‌هایی از اتفاقاتی که در اواخر حکومت اکبر روی داده بود یعنی زمانیکه آن متون از روی نسخه‌های رسمی تنظیم شده بود، ترسیم و توصیف گردیده بود. در مورد «جهانگیرنامه»، سخنان خود جهانگیر بر این مسئله دلالت می‌کند که عکس‌هایی که برای جهانگیرنامه در نظر گرفته شده بود از روی حوادثی که اتفاق افتاده یا در پاسخ به هواخواهی از امپراطور بوده، تنظیم شده بود. به دستور جهانگیر نقاشان سندی در مورد علایق سلطنتی تهیه کردند که به اندازه سخنان خود امپراطور معتبر است.

اگر چه هیچ نسخه‌ی مصوری از کتاب که برای خود جهانگیر درست شده بود باقی نمانده، اما تصاویری که برای جهانگیرنامه در نظر گرفته شده بوده مشخص است و بسیاری از آنها در این ترجمه جدید همانند بسیاری از کارهای مرتبط با این دوره دوباره تهیه شده؛ به عنوان مثال؛ تصویر و توصیف بسیار قوی از مرگ عنایت خان تریاک خور (صفحه ۲۸۰)، نمونه دیگری؛ خنجری است که او پس از سقوط شهاب سنگ دستور ساخت آن را داد (صفحه ۳۶۳).

یک بار دیگر گالری هنر فریر و گالری آرتور م. سالکر از ویلرم. تاکستون که به سرعت پس از آخرین کار ترجمه‌اش یعنی «بائرنامه» خاطرات بابو، شاهزاده و امپراطور، اقدام به این ترجمه جدید از جهانگیرنامه نمود قدردانی می‌کنند.

۳۳۴

پرفسور تاکستون با شناخت و آگاهی کامل در زبان و در ویژگی هنری - تاریخی این دوره نوعی حس نزدیکی در خواننده ایجاد می‌کند. که در ترجمه قبلی کمبود آن احساس می‌شد. در این صفحات امپراطوری مغول هند به روشنی در ذهن متبلور می‌کند.